הלכה · משנה תורה · מפרשים · מגדל עוז · ספר זמנים

מגדל עוז על משנה תורה, הלכות שקלים

רבנו שם טוב אבן גאון

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מגדל עוז על משנה תורה, הלכות שקלים

רבנו שם טוב אבן גאון

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מגדל-עוז-על-משנה-תורה-הלכות-שקלים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ב 4
הלכה ה 4
הלכה ז 4
פרק ב 5
הלכה א 5
הלכה ד 5
הלכה ח 6
פרק ג 6
הלכה א 6
הלכה ד 6
הלכה ה 9
הלכה ו 10
הלכה ח 10
הלכה י 10
הלכה יב 10
הלכה יד 10
פרק ד 11
הלכה א 11
הלכה ז 11
הלכה י 11
הלכה יא 11

פרק א

הלכה ב

מנין כסף עד בינונית. במס' בכורות פ' יש בכור (דף מ"ט):

הסלע ארבעה דינרין עד חצי שעורה. פ"ק דקדושין (דף י"א):

ועוד מטבע אחר עד בכל מקום. במס' שקלים פ' מצרפין שקלים:

הלכה ה

מחצית השקל עד ששים ומאה. פרק יש בכור:

בזמן שהיה מטבע עד פחות מחצי שקל של תורה: כתב הראב"ד ז"ל הדרך הזה על דרך המשנה וכו' והם עניים היו והעשירו עכ"ל: **ואני** אומר רבינו משה ז"ל קיבל פירוש משנה זו פ' מצרפין שקלים (דף ד') כמו שפירש בפירוש המשנה שלו כי ר"ש ששנאה בא לפרש אבל לא הביא רק מדברי ר' יהודה שהביא הראב"ד ז"ל אלא גם מדברי ר"ש שבא לפרש דברי בית הלל ואמר מה בין שקלים לחטאת אלא שהשקלים יש להם קצבה ולחטאת אין לה קצבה ור"י חלק עליו ואמר אף לשקלים אין להם קצבה שכשעלו ישראל היו שוקלין דרכונות כו' עד בקשו לשקול דינרין אמר ר"ש אעפ"כ יד כולן שוה אבל חטאת זה מביא בסלע וזה מביא בשתים וזה מביא בשלש ע"כ. פירוש כי לא נחלקו ר"ש ור"י ואליבא דב"ה שהלכה כדבריו אלא בשינוי המטבעות אבל לא פיחת ולא הוסיף אחד על חבירו וממילא חזינן שהיו שם מטבעות הרבה ולפיכך היו מביאין לדברי הכל כמ"ש ר"מ ז"ל. ועוד יש לי ראיה להביא לדבריו מהא דגרסינן התם נמי בירושלמי גמרת אותה משנה שמפרשת טבעין פלגי סלעים בקשו לשקול דינרין קנטירין ע"כ. ועוד דאמרינן פרק יש נוחלין דרכונין דאינון ונמחק אין פחות משנים אלמא היו שמין הדרכון במטבע אחרת ומתניתין דריש פירקין נמי הכי משמע דתנן מצרפין שקלים לדרכונות מפני משאוי הדרך: ומ"ש עוד שלא פיחתו מעולם מחצי שקל. זה מפורש בירושלמי דאותה משנה כמו שהבאתי ומסיים בו בקשו לשקול דינרין קנטירין ולא קבלו מהם, והעמדנו עלינו מצות וכו' עד ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר לפי שחטאו בחצי היום יתנו מחצית השקל וחד אמר לפי שחטאו בשש שעות ביום יתנו מחצית השקל דעביד שיתא גרומיסין רבי יהושע בן נחמיה בשם רבן יוחנן בן זכאי לפי שעברו על עשרת הדברות יהא כל אחד ואחד נותן עשרה גרה אלמא הכל מודים שלא פחתו וגם מטבעות הרבה היו להם וכן נמי משמע פ"ג דערכין נמצאו דברי ר"מ ז"ל על נכון:

הלכה ז

הכל חייבין. ליתן עד ויתן על עצמו. פ"ק דשקלים ופ"ק דערכין (דף ד'):

השקלים אינן נוהגין עד בין בח"ל. סוף מסכת שקלים:
ובזמן שחרב עד סוף הפרק. פ"ק דמס' שקלים:

פרק ב

הלכה א

כיצד כונסין עד בנחת. פרק ראשון ופ' שני דמסכת שקלים:
ולמה עושין בנחת עד התיבה מבחוץ. פרק שלש עשרה שופרות:
ותנאי בית דין הוא על כל המותרות שיקריבו עולת בהמה. פ"ק דשבועות (דף י"ב) ובירושלמי פרק שני דמסכת שקלים:
נמצאת למד על עולת העוף. פרק שלש עשרה שופרות:

הלכה ד

בכל מדינה עד חותמות. פרק מצרפין שקלים:
וממלאין מכל עד כשיכנס בתשרי. הכל פרק בג' פרקים:
עד שנמצא עד מהגדולות: כתב הראב"ד ז"ל שפת יתר הוא זה ואין דרך המשנה כן עכ"ל: **ואני** אומר דברי ר"מ על דרך משנה שנויה ששנויה בשקלים פרק בג' פרקים בשלש קופות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה וכתוב בהן א' ב' ג' ע"כ, למדנו מזאת שני דברים אחת שמדת כולן תשע סאין ואחת שתורמין בהן כסדרן גם שנינו כבר משנה ראשונה בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה נמצא סך כל התרום שבע ועשרים סאה לכל שנה ושנה, עוד שנינו שם משנה רביעית תורם את הראשונה ומחפה בליות ויש שגורסים בקטיבליות ושניה מחפה בקטיבליות שלישית לא היה מחפה שמא ישכח ויתרום עד כאן. למדנו שהיה צריך לתרום מכל אחת כסדר וממילא שלא יוסיף לתרום מזו. עוד גרסינן עלה בגמרא ירושלמי נטל מן הראשונה אע"פ שיש בראשונה חוזר לשניה נטל מן השניה חוזר לשלישית שלמה שלישית חוזר לשניה שלמה שניה חוזר לראשונה שלמו שלשתן חוזר ותורם ר"מ אומר חוזר לשירים ע"כ. למדנו גם מזה שאין משנין אחת מחברתה לא בסידרן ולא בשיעורן. ועוד גרסינן בגמ' ירושלמית בג' קופות ר' זעירא שאיל ית ר' יאשיה כמה שיעורן של קופות א"ל נלמוד סתום ממפורש תני ג' קופות של ג' ג' סאין שהן ט' סאין שהן כ"ז סאין וכתוב בהן א' ב' ג' ולמה כתוב עליהן א' ב' ג' אתמר כן אם להסתפק מסתפק מן הראשונה קודם לשניה ומן השניה קודם לשלישית ע"כ. נמצאת אומר בעל כרחך שסך הגדולות במדתן מעתה שבע ועשרים סאה כמ"ש ר"מ ז"ל וכן פירש בפירוש המשנה לא פחות ולא יתר:

הלכה ח

כשהוא תורם עד מה' ומישראל. פ' בג' פרקים:

כתב הראב"ד ז"ל מפני שראה בירושלמי וכו' שמא יביא בשערו עכ"ל: **ואני** אומר פ' בג' פרקים גמרא ירושלמית דמשנה אין התורם נכנס בפרגוד גרסינן לה הכי תנא דבי רבי ישמעאל קבוץ לא יתרום מפני החשד ע"כ. וקיבל בפירושו ר"מ ז"ל שני פירושין הללו האחד עני שהוא מקבץ ממקום למקום והשני נבהל להון מלשון וקובץ על יד. ואם הראב"ד ז"ל יש לו גירסא אחרת וקיבל או נראה לו פי' אחר יגדיל תורה ויאדיר:

פרק ג

הלכה א

חציי השקלים עד חייב בקלבון. הכל פרק ראשון דמסכת שקלים:

הלכה ד

האחין שעדיין עד וישתנו המעות. פרק באחד באדר ופרק מי שהיה:

כתב הראב"ד ז"ל לא מצאתי לזה וכו' אלא האחין השותפין עכ"ל: **ואני** אומר אם הגירסא בלבד הטעהו ולפי סבה זאת הוצרך להשוות השותפין מחלוקת ישנה היא בין הספרים והסופרים במשנה זאת האמורה כאן סוף פ"ק שקלים (דף ט') ושנויה פ"ק דשחיטת חולין ומשולשת בבכורות פרק מעשר בהמה בשלימות יותר מכולן שגומר בו חלקו וחזרו ונשתתפו ודכוותא בב"ב פ' מי שמת האחין והשותפין שנפל אחד מהן לאומנות ובכל הספרים הישנים והשותפין בוא"ו וכן קבלה ר"מ ז"ל וכן פירש בפירוש המשניות בכל מקום או אחין או שותפין ויש לו שרש בגמרא פ' מי שמת גמרא דאותה משנה דהניח בנים גדולים וקטנים להוכיח דהאחין כל זמן שלא חלקו דינן כשותפין דמייתינן עלה מעשה דרב ספרא שבק אבוה זוזי שקלינהו עבוד בהו עיסקא אתו אחוה תבעוה בדינא קמיה דרבה אמר להו רב ספרא גברא רבה הוא לא שביק גירסו וטרח לאחריני ע"כ, משמע דוקא משום דצורבא מרבנן הוא הא לאו הכי העסק לאמצע כעסקא דתרי שותפי וכן נמי במשנה שאחריה דהאלמנה שהשביחה וכו' וחזינן בגמרא דמשנה המחלק נכסיו על פיו פ' יש נוחלין דקרי ליה שותף דאסיקנא התם כיון שעשאה שותף בין הבנים איבדה כתובתה וכל שכן שהאח עם האחין שלא חלקו הוי שותף ומינה דשותפי ואחי דין אחד יש להם ודעת רבותינו נ"ע כך הוא דגרסינן התם גמרא מתני' דהכותב נכסיו לבנו אמר רבה בר רב הונא האחין שקנו אתרוג בתפיסת הבית נטלו אחד ויצא בו אם יכול לאכלו יצא ואם לאו לא יצא. וכתבו ר"י בן גיאת ור"י אלפס ז"ל

ושמעינן מינה דהני בי תרי דזבני לולבא בשותפותא וכו' אלמא אחי ושותפי ילפי מהדדי וכחדא נינהו. ובירושלמי ג"כ מצאתי מפורש כן פרק מי שמת גמרא משנה זו דגרסינן תני ר' חייא רובא סתם אחין שותפין עד שלשה דורות ר' יוסי בר בון אף רב המנונא הורה כן ע"כ. ועוד גמרא מתני' דהאחין השותפין וכו' גרסינן בגמ' דילן ת"ר אחד מן האחין שמנוהו גבאי או פולמוסטוס אם מחמת האחין לאחין. ובירושלמי גרסינן עלה תני האחין והשותפין שנפל אחד מהם לאומנות המלך וי"ג בעסק המדינה בזמן שהוא בא מכח האריס נוטלין מכח האריס מכח בעל הבית נוטלין מכח בעל הבית ע"כ. ועוד גרסינן בירושלמי סוף פ"ק דשקלים רב ביבא בר' אבא בר רב הונא שני אחין שירשו את אביהם שני גיסין שירשו את חמיהן, הנה מפורש בירושלמי שהאחים והשותפין שוים הם ועל זה סמך ר"מ ז"ל שכתב סוף פ"ח דהלכות שלוחים ושותפים האחין או שאר היורשין שלא חלקו ירושת מורישן אלא כולן משתמשין בה ביחד הרי הן כשותפין לכל דבר. אחד מן האחין שנפל לאומנות המלך הריוח לאמצע עכ"ל. ולשון הבבלי כתב פ"ט דהלכות נחלות. ובפרק בית כור ג"כ נחלקו באחין שחלקו אי כיורשין דמו אי כלקוחות דמו דוק מינה דעד שחלקו שותפין הן בירושתן וכמו שאוכיח מסוגיין דבתרא ועוד דהא בפרק מעשר בהמה שנינו להדיא האחין והשותפין שחייבין בקלבון פטורין ממעשר בהמה ושחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון קנו מתפיסת הבית חייבין ואם לאו פטורין חלקו וחזרו ונשתתפו חייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה עכ"ל המשנה. ופי' שם ר"מ ז"ל באורך כפי מ"ש כאן בהלכות שקלים אות באות ואמר שכך הוא פירוש ההלכה הזאת בעיקר. והדין עמו מכמה טעמים שכתב ועוד דמדקתני קנו מתפיסת הבית חייבין כלומר חייבין במעשר בהמה ופטורין מן הקלבון אלמא תפיסת הבית עבדינהו שותפי כמו שהוכחתי ואמרינן עלה בגמרא ת"ר יהיה לך ולא של שותפות יכול אפילו קנו בתפיסת הבית ת"ל יהיה ע"כ. אלמא על כרחין אית לן למימר דתפיסת הבית שייך באחין וקרא קא ממעט שותפי אלמא שוין הן כאחד ומינה דאחין ושותפין או שותפין קאמר וכן מוכחא סוגיין התם דשקיל וטרי בחלקו גדיים כנגד תיישים וגם בחלקו ט' כנגד ט' דמיירי באחין וכדמסיק רבי יוחנן אמר אפילו חלקו ט' כנגד ט' ועשרה כנגד עשרה אין אומר זה חלקו המגיעו משעה ראשונה לכך ואזדא ר"י לטעמיה דאמר רב אסי אר"י האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל וצריכי וכו' אלמא מלתא דפשיטא היא דבאחין קא מיירי עד השתא ואקשינן עלה לאלתר בתר צריכותא מזאת הברייתא השנוייה בתוספתא מיתיבי וכן השותפין שחלקו אחד נטל עשרה ואחד נטל תשעה וכו' דוק מינה תרתי, חדא דשותפין ואחין שלא חלקו דינם שוה דאל"כ מאי

קא מותיר ועוד דאחין בפני עצמן ושותפין בפני עצמן ובמתני' האחין השותפין גרסינן כלומר וכן השותפין כדברי ר"מ ז"ל כדמפרש בהדא ברייתא להדיא וכן השותפין ואי ס"ד דאחין שותפין קתני כדברי הראב"ד ז"ל מאי וכן. ועוד דהא מלשון הירושלמי שכתבתי בין לר' חייא בין לרב המנונא סתם אחין שותפין הם וא"כ אמאי צריכא לפרושי האחין שהם שותפין לתני האחין ואנא ידענא דסתם אחין שותפין הן א"ו דברי ר"מ ז"ל עיקר ולהן שרשים מן המשנה והגמרא והתוספתא והירושלמי אם על הגירסא בלבד הטעהו ואם על שנוי עין המעות אחר שלא מצא להם שרש גם לזה מצאתי שרשים ועיקרים נשרשין מאליהן בתוך הדברים שהרי הוכחתי שהאחין שלא חלקו והשותפין שוין הם לכל דבר ולגבי שותפין גרסינן במסכת כתובות פרק מי שהיה נשוי גמרא מתניתין דמי שהיה נשוי שלש נשים אפיסקא דסיפא דקתני וכן שלשה שהטילו לכיס וכו' אמר שמואל שנים שהטילו לכיס זה מנה וזה מאתים השכר לאמצע אמר רבה מסתבר מלתיה דשמואל בשור לחרישה ועומד לחרישה וכו' עד ורב המנונא אמר אפילו שור לחרישה ועומד לטביחה השכר לאמצע ואותבינן עליה דרבה מהא דתניא שנים שהטילו לכיס זה מנה וזה מאתים השכר לאמצע מאי לאו בשור לחרישה ועומד לטביחה ותיובתא דרבה ופרקינן לא בשור לחרישה ועומד לחרישה ומתמהינן אבל שור לחרישה ועומד לטביחה מאי זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו אי הכי אדתני סיפא לקח זה בשלו וזה בשלו וחזרו ונתערבו זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו ליפלוג ולתני בדידיה בד"א בשור לחרישה ועומד לחרישה אבל שור לחרישה ועומד לטביחה זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו ופרקינן ה"נ קאמר וכו' והדרינן לאותוביה לשמואל ממתני' תנן וכן שנים שהטילו לכיס פחתו או הותירו כך היו חולקין מאי לאו הותירו הותירו ממש פיחתו פיחתו ממש פי' וקשיא לשמואל בין לרבה בין לרב המנונא ופרקינן אמר רב נחמן בר יצחק אמר רבה בר אבוה לא הותירו זוזי חדתי פיחתו איסתרא דציניתא ע"כ. וכתב ר"י אלפס ז"ל וקמה לה מתניתין בפירוקא דרב נחמן והכי הלכתא דמתניתין דקתני חולקין לפי מעות לאו שהותירו ממש ופיחתו אלא דהותירו או פיחתו מחמת שנוי טיבעא וממונא כדקאי קאי אבל אם הותירו ממש או פיחתו ממש הלכתא כשמואל ואליבא דרב המנונא דאמר דבכל ענין שלקחו השכר לאמצע וכההיא ברייתא דהוה מקשינן מינה דקא מסייעא ליה ואוקימתא דרבה שנויא היא ולא סמכינן עליה ע"כ. וזה רב המנונא הוא הוא דאורי כר' חייא בירושלמי שהבאתי למדנו מזה שכל זמן שלא נשתנו המעות כל אחד נוטל לפי מעותיו כאילו לא נשתתפו וגם אם רצו לחזור בהן יכולין לחזור וכן כתבו רבותינו בעלי התוספות ז"ל וכן כתב ר"מ ז"ל פ"ד דהלכות

שלוחין ושותפין וז"ל השותפין שהטילו לכיס זה מנה וזה מאתים וזה שלש מאות ונתעסקו כולן בממון ופיחתו או הותירו השכר או הפחת ביניהם בשוה לפי מנינם לא לפי המעות ואפילו לקחו שור לטביחה שאילו טבחוהו היה כל אחד ואחד נוטל מבשרו לפי מעותיו אם מכרוהו חי ופיחתו או הותירו השכר או הפחת לאמצע בד"א בשנשאו או נתנו במעות שנשתתפו בהם אבל אם המעות קיימין ועדיין לא הוציאו אותן ופחתו או הותירו מחמת המטבע ששינהו המלך או אנשי המדינה חולקין השכר או ההפסד לפי המעות עכ"ל. למדנו שכל זמן שלא נשתנו המעות אינן נקראין שותפין ואפילו לחזור בהן. ועל שם העסק נקראת עיסקא דשותפי ויש לי ראיה לזה במציעא פרק איזהו נשך גמרא מתניתין דאין מושיבין חנוני דגרסינן הנהו תרי כותאי דעבוד עסקא בהדי הדדי אזל חד מינייהו פלג ליה זוזי בלא דעתא דחבריה אתא לקמיה דרב פפא אמר ליה מאי נפקא מינה הכי אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליגי דמו לשנה זבון חמרא אזל אידך פלג בלא דעתא דחבריה אתא לקמיה דר"פ אמר ליה מאן פלג לך אמר ליה קא חזינא דכל בתראי דידי קא אזיל מר אמר ר"פ כה"ג ודאי צריך לאודועי זוזי מי איכא טבי ואיכא חסירי ותקילי דשקיל טבי ותקילי ושביק חסירי אלא חמרא כ"ע ידעי דאיכא דבסיס ואיכא דלא בסיס ע"כ. ואוקימנא לר' נחמן בדזוזי טבי וטבי תקילי ותקילי אבל טבי ותקילי לא עד דאיכא בית דין ולפחות הדיוטות כדמוכח פרק אלו מציאות סוף גמרא מתני' דהיה בטל מסלע דגרסינן איסור ורב ספרא עבוד עסקא אזל רב ספרא פלג בלא דעתא דאיסור באפי תרי אתא לקמיה דרבא אמר ליה זיל אייתי ליה תרי מגו תלתא דפלגת קמייהו א"נ תרי דפלגת באפי תלתא ואסיקנא אפילו בג' הדיוטות וכן כתב ר"מ ז"ל פרק ה' דהלכות שלוחין ושותפין, למדנו כי כל זמן שלא נשתנו המעות אינן נקראין שותפין ואפילו לחלוק יכול אחד לחלוק בלא דעת חבירו ומן השותפין נלמוד לאחין כמו שהוכחתי ובזה יצא ר"מ ז"ל זכאי בדבריו:

הלכה ה

האחין והשותפין עד עומדין לחלוק: כתב הראב"ד ז"ל בירושלמי אמר רבי מנא הדא דתימר בשלא היתה הבהמה רוב אבל היתה הבהמה רוב הן עיקר נכסין עכ"ל: **ואני** אומר יפה עשה שלא סמך על דברי רבי מנא דהא רבי אבין אמר רבי שמי פליג עליה מיד דגרסינן רבי אבין אמר רבי שמי בעי מפני שעשאן כארון אחד למעשר בהמה התפטרו מן הקלבונות ע"כ. ולשון בעי כמו מקשה וכן פי' הרב ר' משה תק"ו ז"ל מפי הקבלה ואפילו אם יפרש הראב"ד ז"ל בענין אחר או יסמוך על הדיחוי שדוחה לירושלמי שם מאחר שהתלמוד בבלי לא חשש לדברי ר' יונה פ' מעשר בהמה ומפרש לה תלמודא הכי

וגם בירושלמי מפרש לה רבי חזקיה ור' ירמיה בתלמודא בבלאה לא ניזוז מינה. ועוד שכבר הסכימו כל הראשונים כי הבבלי עיקר לפי שסדרוהו באחרונה והם היו בקיאי בירושלמי יותר ממנו ואילו ידעו שאותו הירושלמי עיקר היו מביאין אותו:

הלכה ו

הנותן שקל להקדש עד חצי מעה. פ"ק דמסכת שקלים:

חצי מעה עד פחות מזה. מסכת בכורות פ' יש בכור (דף מ"ד):

הקלבונות עד ההקדש. פ' יש בכור:

כתב הראב"ד ז"ל הרבה מחלוקות יש בתוספתא ובירושלמי עכ"ל: **ואני** אומר מה בכך מכל מקום סלקא שמעתין פ' יש בכור (דף ס"ה):

הלכה ח

מי שאבד שקלו עד לשנה שעברה. פ' שני שעירי יוה"כ (דף ס"ה) ופרק מצרפין שקלים מקצתן במשנה ומקצתן בגמרא ירושלמית שלה:

יש מי שאומר עד הגזבר תחלה: כתב הראב"ד ז"ל בירושלמי מחלוקת אמוראין עכ"ל: **ואני** אומר יפה פי' דעת ר"מ ז"ל ובשביל שלא יטעה הרואה לומר שהוא מחלוקת גאונים או מפרשים גילה דעת ר"מ ז"ל והוא האמת כי במסכת שקלים נחלקו בו והכי גרסינן לה ואלו הן הראשונים ואלו הן השניים רבי פנחס ברבי חנינא ורבי אבא מרי חד אמר אלו ששלחו בני העיר את שקליהן תחלה וחד אמר אלו שהגיעו לידי גזברין תחלה ע"כ. ומתוך שלא נפסקה בה הלכה להדיא כתב כן כי כן ראוי:

הלכה י

הנותן חצי שקל עד לא עשה כלום. פרק מצרפין (דף ג'):

הלכה יב

המפריש שקלו עד מותר שקלים: כתב הראב"ד ז"ל בירושלמי אינו כן וכו' דלבית הלל מותרן חולין עכ"ל: **ואני** אומר הלכה זאת פרק מצרפין שקלים היא שנויה בירושלמי גמרא מתניתין דהמצרף מעות אבל אלו הטעמים אינם בגירסות שלנו הספרדיות ועל זה סמך ר"מ ז"ל וכפי קבלתו שם ואם הראב"ד יש לו גירסא אחרת יגדיל תורה ויאדיר:

הפריש שקלו ומת עד שמותר השקלים חולין. פ' מצרפין שם:

הלכה יד

מעות שנמצאו עד סוף הפרק. פרק מעות שנמצאו (שקלים דף י"א):

פרק ד

הלכה א

תרומת הלשכה עד הכל מתרומת הלשכה. במסכת שקלים פרק התרומה:

כל הבהמות עד הלשכה. פרק מעות שנמצאו (דף י"א):

מבקרי מומין עד ב"ד. מס' כתובות פרק שני דייני גזירות (דף ק"ו):

בשנת השמטה עד שומרים שם. במסכת שקלים פרק התרומה:

הלכה ז

מגיהי ספרים עד ובני ביתן. במס' כתובות פרק שני דייני גזירות (ק"ו):

כבש היו בונין עד משירי הלשכה. במסכת שקלים פרק התרומה:

ועכו"ם שהתנדב עד וזכרון בירושלים. פ"ק דשקלים במשנה ובגמ' בירושלמי:

מותר תרומת הלשכה עד קיץ למזבח. פ"ק דשבועות (דף י"ב):

הלכה י

שקלים שלא הספיקו עד מקדשי מזבח. פרק אלו הממונים:

כתב הראב"ד ז"ל בשקלים בירושלמי מצא זה הענין וכו' שהרי שנינו במעילה עכ"ל: **ואני** אומר האמת שבמסכת שקלים מצאו ובסוף פרק ואלו הן הממונין שנאו כדבריו אות באות ביארו שם רבי אחא וכך היא הנוסחא (תנן התם קדשי מזבח מוציאין הראוי להם מקדשי בדק הבית [קדשי בה"ב אין] מוציאין את הראוי להם מקדשי מזבח) א"ר אחא כן היא מתני' קדשי מזבח מוציאין את הראוי להן מקדשי בדק הבית [קדשי בה"ב אין] מוציאין את הראוי להם לקדשי מזבח. ומצאתי נוסחאות משונות בענינים רבים בהלכה זו ואולי בנוסחת ר"מ ז"ל היה כלשונו ואף לגירסא זו לשונו ברור. וגם מצאתי לו עוד ראיה דגרסינן פרק מצרפין שקלים גמרא מתניתין דמותר שקלים אמר רבי אבא משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שהוא לאכילה ואין משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שאינו לאכילה. ועוד תניא סוף מסכת תמורה המתפיס תמימין לבדק הבית כשהן נפדין אין נפדין אלא למזבח שכל דבר הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם ע"כ. למדנו מכל אלו שבדק הבית יוצא לקדשי מזבח אבל קדשי מזבח אין יוצאין לקדשי בדק הבית ובכך עמדו דברי ר"מ ז"ל על נכון:

הלכה יא

משיגיע ראש חדש ניסן עד מן הישנה. פ"ק דר"ה (דף ז'):

לפיכך אם הגיע ר"ח ניסן עד סוף הפרק. פ"ק דשבועות (דף י' י"א) ובכמה מקומות מייתי לה עיקר: